

Wytyczne dla biegłych rewidentów dotyczące wykonania badania *informacji finansowej regulacyjnej/sprawozdania finansowego regulacyjnego* sporządzonych zgodnie z wymogami art. 44 prawa energetycznego¹

I. Podmioty zobowiązane do sporządzania i ujawniania informacji wskazanych w art. 44 prawa energetycznego

Obowiązek sporządzania i ujawniania informacji wskazanych w art. 44 prawa energetycznego dotyczy wszystkich przedsiębiorstw energetycznych w rozumieniu art. 3 pkt 12 prawa energetycznego. Przedsiębiorstwo energetyczne w świetle ww. przepisów to podmiot prowadzący działalność gospodarczą w zakresie:

- a) wytwarzania, przetwarzania, magazynowania, przesyłania, dystrybucji paliw albo energii lub obrotu nimi; albo
- b) przesyłania dwutlenku węgla.

II. Zakres informacji finansowej regulacyjnej/sprawozdania finansowego regulacyjnego

Wypełnienie obowiązków sporządzania i ujawniania informacji wskazanych w art. 44 prawa energetycznego następuje w drodze sporządzenia informacji finansowej regulacyjnej/ sprawozdania finansowego regulacyjnego.

Zakres informacji finansowej regulacyjnej/sprawozdania finansowego regulacyjnego sporządzonych w celu wypełnienia obowiązków zawartych w art. 44 prawa energetycznego, obejmować może przykładowo (poniższy wykaz nie jest katalogiem zamkniętym i każdorazowo powinien być rozważony z punktu widzenia realizowanego badania i jednostki, której dotyczy):

W przypadku sporządzania *informacji finansowej regulacyjnej/sprawozdania finansowego regulacyjnego*:

- wskazanie art. 44 prawa energetycznego jako podstawy sporządzenia informacji finansowej regulacyjnej/sprawozdania finansowego regulacyjnego;
- wskazanie, na jakie rodzaje prowadzonej działalności o których mowa w art. 44 ust. 2 prawa energetycznego, została podzielona informacja finansowa regulacyjna/sprawozdanie finansowe regulacyjne;
- opis zasad sporządzenia informacji finansowej regulacyjnej/sprawozdania finansowego regulacyjnego, odrębnie dla rachunku zysków i strat (sprawozdania z całkowitych dochodów) oraz bilansu (sprawozdania z sytuacji finansowej); w tym wskazanie sposobów wyodrębnienia poszczególnych pozycji przychodów, kosztów,

---

¹ Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 roku *Prawo energetyczne* (tekst jednolity Dz. U. z 2012 r. poz. 1059, z późn. zmianami), zwana dalej: „*prawo energetyczne*”.

aktywów i pasywów dla poszczególnych rodzajów działalności, tj. wskazanie, które pozycje przypisano bezpośrednio z kont lub zapisów księgowych (najczęściej przychody ze sprzedaży i koszty ich wytworzenia), a dla których kont wspólnych zastosowano odpowiednie klucze podziałowe (np. koszty sprzedaży, koszty ogólnego zarządu, etc.);

- uzgodnienie pozycji informacji finansowej regulacyjnej/sprawozdania finansowego regulacyjnego do odpowiednich pozycji rocznego sprawozdania finansowego,
- wskazanie kryteriów stosowanych kluczy podziałowych (np. wielkość obrotów/kosztów wytworzenia, wielkość zatrudnienia, etc.);
- *(dla przedsiębiorstw energetycznych zajmujących się przesyłaniem lub dystrybucją paliw gazowych lub energii elektrycznej, tj. art. 44 ust. 4)* informacja o przychodach z tytułu wykonania prawa własności do sieci przesyłowej lub sieci dystrybucyjnej;
- *(jeżeli dotyczy)* informacja w zakresie zmian sposobu przygotowania i/lub prezentacji w stosunku do roku ubiegłego (np. informacja o zmianie zasad alokacji/kluczach podziału aktywów, pasywów, przychodów i kosztów pomiędzy działalnością w roku bieżącym w porównaniu do poprzedniego, informacja, że w roku ubiegłym jednostka prezentowała sprawozdanie finansowe regulacyjne, a w roku bieżącym prezentuje informację finansową regulacyjną, etc.);
- *(jeśli dotyczy)* informacja o zmianie zasad (polityki) rachunkowości wraz z uzasadnieniem wprowadzonych zmian (art. 44 ust. 5);
- inne informacje niezbędne do zrozumienia ujawnień wymaganych przepisami art. 44.

Dodatkowo, w przypadku sporządzania *sprawozdania finansowego regulacyjnego*, uzasadnione wydaje się wskazanie:

- okresu objętego sprawozdaniem finansowym regulacyjnym,
- źródeł informacji stanowiących podstawę sporządzenia sprawozdania finansowego regulacyjnego, zasad (polityki) rachunkowości oraz porównywalnych danych finansowych,
- czy sprawozdanie finansowe regulacyjne zostało sporządzone przy założeniu kontynuacji działalności i ciągłości stosowanych zasad w odniesieniu do kluczy podziałowych kosztów wspólnych w porównaniu do roku poprzedniego.

III. Charakterystyka usługi wykonywanej przez biegłego rewidenta

Biegły rewident przeprowadza niezależną usługę dającą wystarczającą pewność, której przedmiotem jest badanie prawidłowości ujawnień wymaganych przepisami art. 44 prawa energetycznego i ich zgodności z ujawnioną przez kierownictwo jednostki podstawą sporządzenia.

Badanie sprawozdań finansowych regulacyjnych/informacji finansowych regulacyjnych biegli rewidenci przeprowadzają stosownie do postanowień rozdziału 7 ustawy o rachunkowości, oraz krajowych standardów rewizji finansowej wydanych przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów, kierując się wytycznymi:

- a) Międzynarodowego Standardu Badania nr 800 „*Badanie sprawozdań finansowych sporządzonych zgodnie z ramowymi założeniami specjalnego przeznaczenia – uwagi ogólne*” oraz;

- b) Międzynarodowego Standardu Badania nr 805 „*Badanie pojedynczych sprawozdań finansowych oraz określonych elementów, kont lub pozycji sprawozdania finansowego – uwagi szczególne*”.

wydanych przez Radę Międzynarodowych Standardów Rewizji Finansowej i Usług Atestacyjnych.

IV. Wytyczne dotyczące sposobu wykonania usługi przez biegłych rewidentów

Odpowiedzialność kierownika jednostki

Za sporządzenie i prezentację informacji wymaganych przepisami art. 44 prawa energetycznego odpowiedzialny jest kierownik jednostki. Odpowiedzialność kierownictwa jednostki obejmuje również zaprojektowanie, wdrożenie i utrzymanie systemu kontroli wewnętrznej i prowadzenie odpowiedniej ewidencji księgowej umożliwiającej spełnienie wymogów wskazanych w art. 44 prawa energetycznego, oraz sporządzenie informacji finansowej regulacyjnej/sprawozdania finansowego regulacyjnego, które będą wolne od istotnego zniekształcenia powstałego wskutek celowych działań lub błędów. Podstawa sporządzenia ujawniana jest wraz z informacjami stanowiącymi realizację obowiązków wymaganych przepisami art. 44 prawa energetycznego.

Odpowiedzialność biegłego rewidenta

Aby biegły rewident mógł wyrazić opinię dająca wystarczającą pewność, o spełnieniu wymagań nałożonych na badaną jednostkę przepisami art. 44 prawa energetycznego, powinien uzyskać wystarczające i odpowiednie dowody badania w drodze:

- a) zapoznania się z zakresem ujawnień wymaganych przepisami art. 44 prawa energetycznego, mając na uwadze specyfikę badanej jednostki,
- b) poznania kontroli wewnętrznej zaprojektowanej w jednostce w celu uzyskania wymaganej przepisami art. 44 prawa energetycznego szczegółowości informacji zarówno finansowych jak i opisowych (słownych),
- c) oszacowania – w oparciu o zdobytą wiedzę – ryzyka, że ujawnienia stanowiące wypełnienie obowiązków wskazanych w art. 44 prawa energetycznego zawierają istotne nieprawidłowości,
- d) zaplanowania reakcji na oszacowane ryzyko, w tym opracowanie ogólnych reakcji oraz określenia rodzaju, czasu przeprowadzenia i zakresu dalszych procedur,
- e) przeprowadzenia dalszych procedur wyraźnie odnoszących się do rozpoznanych rodzajów ryzyka, przy wykorzystaniu połączenia następujących metod: inspekcji, obserwacji, uzyskiwania potwierdzeń, ponowne przeliczanie, ponowne wykonywanie określonych czynności, procedur analitycznych i kierowania zapytań. Takie dalsze procedury obejmują badania wiarygodności, jak również w zależności od rodzaju danego zagadnienia – testy skuteczności działania kontroli wewnętrznej,

Powyższe procedury biegły rewident wykonuje przy uwzględnieniu ustalonego poziomu istotności. Na zakres i rodzaj procedur wykonywanych przez biegłego rewidenta wpływają wiedza, doświadczenie oraz procedury przeprowadzane przez biegłego rewidenta w związku z badaniem sprawozdania finansowego jednostki (jeśli takowe przeprowadza). Zakres procedur

wykonanych w celu sprawdzenia poprawności i kompletności ujawnień wymaganych przepisami art. 44 prawa energetycznego zależy ponadto od dokonanej oceny procesu przygotowania tych danych, związanych z nim kontroli wewnętrznych.

Poniższe procedury nie stanowią zamkniętego katalogu procedur, których wykonanie powinien rozważyć i przeprowadzić biegły rewident w związku z wykonywaną usługą.

Przykładowe procedury

- 1) Rozmowa z kierownictwem jednostki/osobami odpowiedzialnymi za prowadzenie ksiąg rachunkowych w celu uzyskania zrozumienia zasad organizacji ewidencji księgowej i procesu związanego z przygotowaniem ujawnień wymaganych przepisami art. 44, wraz ze zrozumieniem systemu kontroli wewnętrznej, który jednostka zaprojektowała i wdrożyła, aby zaprezentowane w informacji finansowej regulacyjnej/sprawozdaniu finansowym regulacyjnym informacje były wolne od istotnego zniekształcenia powstałego wskutek celowych działań lub błędów;
- 2) Rozmowa z kierownictwem jednostki/osobami odpowiedzialnymi za prowadzenie ksiąg rachunkowych w zakresie danych ujawnianych w informacji finansowej regulacyjnej/sprawozdaniu finansowym regulacyjnym zgodnie z wymogami art. 44, w celu sprawdzenia czy:
  - ✓ zasady rachunkowości stosowane przez jednostkę w zakresie ujawnianych pozycji zmieniły/nie zmieniły się w stosunku do wykazanych w ostatnio ujawnionym informacji finansowej regulacyjnej/sprawozdaniu finansowym regulacyjnym (np. zmiany w zasadach alokacji/kluczach podziału aktywów, zobowiązań, przychodów/kosztów);
Jeśli miała miejsce zmiana zasad (polityki) rachunkowości konieczna jest weryfikacja, czy zamieszczono kompletne ujawnienia w tym zakresie wraz z uzasadnieniem przyczyn zmian (art. 44 ust. 5 prawa energetycznego);
  - ✓ wystąpiły/nie wystąpiły zmiany sposobu prezentacji w stosunku do roku ubiegłego w stosunku do wykazanych w ostatnio ujawnionym sprawozdaniu finansowym regulacyjnym/informacji finansowej regulacyjnej;
Jeśli miała miejsce zmiana zasad prezentacji konieczna jest weryfikacja, czy zapewniono porównywalność danych prezentowanych w informacji finansowej regulacyjnej/sprawozdaniu finansowym regulacyjnym;
- 3) Ocena wystarczalności informacji zawartych w informacji finansowej regulacyjnej/sprawozdaniu finansowym regulacyjnym, mając na uwadze wymagania nałożone na badaną jednostkę przepisami art. 44 prawa energetycznego;
- 4) Analiza racjonalności przyjętych zasad alokacji – w tym, w zakresie pozycji:
  - ✓ przypisanych bezpośrednio,
  - ✓ przypisanych wg kluczy podziału, oraz
  - ✓ nieprzypisanych ze względu na niemożność przypisania do konkretnego rodzaju działalności;
- 5) Ocena wewnętrznej spójności informacji ujawnionych w informacji finansowej regulacyjnej/sprawozdaniu finansowym regulacyjnym i ich spójności z metodami/zasadami przyjętymi do innych kalkulacji sporządzanych dla celów regulacyjnych;

- 6) Weryfikacja zgodności podziału (alokacji) zaprezentowanego w informacji finansowej regulacyjnej/sprawozdaniu finansowym regulacyjnym z zasadami rachunkowości ujawnionymi w podstawie sporządzenia;
- 7) Uzgodnienie elementów składowych rachunku zysków i strat (sprawozdania z całkowitych dochodów) oraz bilansu (sprawozdania z sytuacji finansowej) ujawnionych w informacji finansowej regulacyjnej/sprawozdaniu finansowym regulacyjnym do zestawienia obrotów i sald na dzień sporządzenia ww. informacji/sprawozdania;
- 8) Analityczne porównanie odpowiednich pozycji aktywów, zobowiązań, kosztów i przychodów informacji finansowej regulacyjnej/sprawozdania finansowego regulacyjnego do analogicznych okresów za poprzednie lata;
- 9) Uzgodnienie zapisów księgowych do dokumentów źródłowych na wybranych próbach (w przypadku aktywów/pasywów, przychodów i kosztów przypisywanych bezpośrednio z kont lub zapisów księgowych);
- 10) Rozważenie, czy ewentualne modyfikacje opinii o sprawozdaniu finansowym wpływają na realizację obowiązków sprawozdawczych wymaganych przepisami art. 44, a także ocena niezaksięgowanych korekt z badania sprawozdań finansowych za okresy obejmujące dane ujawnione zgodnie z przepisami art. 44 prawa energetycznego pod kątem ich wpływu na te ujawnienia;
- 11) Sprawdzenie matematycznej poprawności wyliczeń ujawnionych w informacji finansowej regulacyjnej/sprawozdaniu finansowym regulacyjnym;
- 12) Uzyskanie oświadczenia kierownika jednostki (w przypadku gdy jednostka sporządza informację finansową regulacyjną zamieszczoną w rocznym sprawozdaniu finansowym, poniższe punkty można uwzględnić w oświadczeniu przygotowanym w związku z badaniem rocznego sprawozdania finansowego);

Oświadczenie powinno odnosić się do odpowiedzialności kierownika jednostki za m.in.:

- ✓ zaprojektowanie, wdrożenie i utrzymanie systemu kontroli wewnętrznej, którą kierownik uznaje za niezbędną, aby sporządzone sprawozdanie finansowe regulacyjne/informacja finansowa regulacyjna były wolne od istotnych zniekształceń powstałych wskutek celowych działań lub błędów;
- ✓ prowadzenie rachunkowości jednostki zgodnie z ustawą o rachunkowości oraz wymogami art. 44 prawa energetycznego;
- ✓ sporządzenie informacji finansowej regulacyjnej/sprawozdania finansowego regulacyjnego zgodnie z podstawą sporządzenia, zasadami (polityką) rachunkowości, wymogami ustawy;
- ✓ kompletność informacji zaprezentowanych w informacji finansowej regulacyjnej/sprawozdaniu finansowym regulacyjnym, w tym dotyczących podstawy sporządzenia;
- ✓ ujawnienie wszystkich zdarzeń, które mogłyby mieć wpływ na informację finansową regulacyjną/sprawozdanie regulacyjne, w szczególności ujawnienie wszystkich zdarzeń następujących po dniu, na który sporządzono sprawozdanie a które należałoby uwzględnić w sprawozdaniu w formie korekty lub ujawnienia,
- ✓ prawidłowe ujęcie korekt zaproponowanych przez biegłego rewidenta;
- ✓ potwierdzenie, że nieujęte korekty są nieistotne w ocenie kierownika jednostki;
- ✓ udostępnienie biegłemu rewidentowi wszystkich informacji, zapisów księgowych, dokumentacji i innych informacji, które mają znaczenie dla sporządzenia sprawozdania, alokacji aktywów/pasywów oraz przychodów i kosztów:

- ✓ udostępnienie biegłemu rewidentowi kompletnych ksiąg rachunkowych wraz z dokumentacją źródłową oraz dodatkowych informacji, o które poprosił biegły rewident w trakcie przeprowadzania usługi;
  - ✓ zapewnienie dostępu do odpowiednich osób w jednostce;
  - ✓ udostępnienie informacji o wszystkich przypadkach nadużyć lub podejrzeń nadużyć dotyczących kierownictwa, pracowników pełniących istotną rolę w systemie kontroli wewnętrznej lub innych przypadków, w których nadużycia mogą mieć istotny wpływ na sprawozdanie lub oświadczenie, że nie wystąpiły;
  - ✓ przedstawienie wszystkich informacji dotyczących zarzutów lub podejrzeń dopuszczenia się nadużyć wpływających na sprawozdanie przekazane przez pracowników, organy regulacyjne lub inne podmioty lub oświadczenie, że nie wystąpiły;
  - ✓ wystarczalność informacji zaprezentowanych w informacji finansowej regulacyjnej/ sprawozdaniu finansowym regulacyjnym, w tym dotyczących podstawy sporządzenia w świetle celu ich przygotowania;
- 13) Ocena wystarczalności i odpowiedniości uzyskanych dowodów badania do celów wydania opinii;
- 14) Sporządzenie opinii biegłego rewidenta z wykonanej usługi zgodnie z wyżej wymienionymi standardami rewizji finansowej (patrz: Załącznik nr 2 i Załącznik nr 3 do Komunikatu).